

นโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สาม

ได้พิจารณารายงานเรื่องการดำเนินงานการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) ซึ่งประกอบด้วยผลผลิตหลัก ๔ ด้าน คือ บริการรักษาพยาบาล ซึ่งรวมถึงความเป็นเลิศตามมาตรฐานระดับนานาชาติในด้านการรักษาพยาบาลและวิชาการด้านการแพทย์ (Excellent Center) บริการส่งเสริมสุขภาพ การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก สมุนไพร และผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทั้งนี้ ในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๓ พิจารณาการลดผลกระทบด้านบริการรักษาพยาบาล ซึ่งรวมถึงความเป็นเลิศตามมาตรฐานระดับนานาชาติในด้านการรักษาพยาบาลและวิชาการด้านการแพทย์

รับทราบ ว่าประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติอันดับต้นๆ ของเอเชีย มีผู้ป่วยชาวต่างชาติมารับบริการรักษาพยาบาลไม่ต่ำกว่าปีละ ๑ ล้านคนและเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งมีส่วนสร้างรายได้และสร้างชื่อเสียงให้ประเทศ ประเทศไทยจึงควรเตรียมการรองรับการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ

ตระหนัก ว่ารัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพ และส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข ทั้งนี้ให้เป็นไปตามมาตรา ๘๐ (๒) แห่งรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย อย่างไรก็ตาม รัฐควรปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ ข้อ ๕๑ โดยไม่พึงให้การสนับสนุนหรือสิทธิพิเศษทางภาษีและการลงทุน กับบริการสาธารณสุขที่มุ่งเน้นผลประโยชน์เชิงธุรกิจและควรสนับสนุนระบบบริการสาธารณสุขที่มุ่งเน้นประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก

ตระหนัก ว่าทรัพยากรด้านสุขภาพของประเทศมีอยู่อย่างจำกัด และปัจจุบันบุคลากรสาธารณสุข โดยเฉพาะแพทย์และพยาบาล มีความขาดแคลนในภาพรวม และการกระจายตัวทางภูมิศาสตร์ที่ไม่เหมาะสม การผลิตแพทย์และบุคลากรสาธารณสุขเกือบทั้งหมดอยู่ในภาครัฐ ซึ่งใช้งบประมาณจากเงินภาษีของแผ่นดิน บุคลากรแพทย์และสาธารณสุขจึงมีพันธกิจหลักในการให้บริการสุขภาพเพื่อประชาชนคนไทยเป็นสำคัญ

ตระหนัก ว่าการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติอาจมีส่วนทำให้แพทย์ไทยที่ทำงานต่างประเทศจำนวนหนึ่งกลับมาทำงานในประเทศไทย ขณะเดียวกันนโยบายนี้และระบบที่เป็นอยู่ ทำให้เกิดการดึงแพทย์จากโรงพยาบาลรัฐ โดยเฉพาะโรงเรียนแพทย์ไปสู่ภาคเอกชน ซึ่งมีผลกระทบต่อการรักษาพยาบาล การเรียนการสอน และภาระงานในภาครัฐ

มีความกังวล ต่อสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ โอกาสในการก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น กล่าวคือ ในขณะที่ประเทศไทยมีการดำเนินนโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติซึ่งมีผลต่อการสร้างรายได้และสร้างชื่อเสียงของประเทศนั้น ด้วยข้อจำกัดของ

๑ เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๓ / หลัก ๘

บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข นโยบายนี้อาจกระทบต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและอาจมีผลให้มีค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นเพิ่มขึ้นของประชาชนไทย

ตระหนัก ว่าความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนมีความสำคัญต่อการดำเนินงานการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ และอาจช่วยลดผลกระทบต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพซึ่งจะนำไปสู่การมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนไทยอันเป็นเป้าหมายสูงสุด

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาตินำมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๓ เรื่องนโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบ และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไปนี้

๑.๑ ให้กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานเกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคเอกชน และภาคประชาชน สนับสนุนข้อมูลแก่คณะกรรมการสนับสนุนการศึกษาและติดตามการเจรจาการค้าระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและนโยบายสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการศึกษาในประเด็น (๑) ผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบจากการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (๒) ความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการทางการคลังเพื่อป้องกันและลดผลกระทบด้านลบจากนโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติและแนวทางให้ภาคเอกชนที่ดำเนินการนโยบายนี้คืนกำไรให้กับสังคมโดยยึดหลักความเป็นธรรมต่อทุกภาคส่วน

๑.๒ ให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาดำเนินการตามธรรมเนียมว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๕๑ โดยไม่พึงให้การสนับสนุนหรือสิทธิพิเศษทางภาษีและการลงทุนกับบริการสาธารณสุขที่มุ่งเน้นผลประโยชน์เชิงธุรกิจ

๑.๓ ให้โรงพยาบาลรัฐ รวมถึงโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยต่างๆ ตระหนักถึงพันธกิจหลักในการศึกษา การวิจัย การบริการสุขภาพเพื่อประชาชนไทย โดยให้ส่งเสริมการเข้าร่วมเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติด้านขีดความสามารถทางวิชาการทางการแพทย์ ทั้งนี้ ให้พึงระวังผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับระบบสาธารณสุขไทย และให้ทบทวนการเข้าร่วมเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติในด้านบริการทางการแพทย์โดย

๑.๓.๑ ให้มีระบบการติดตามและประเมินผลกระทบที่จะเกิดกับระบบสาธารณสุขไทย

๑.๓.๒ ให้สร้างหลักประกันการเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพของประชาชนไทย

๑.๔ ให้สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข โรงเรียนแพทย์ สำนักงานมายกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่มีศักยภาพในการจัดการข้อมูลและให้ความรู้แก่ประชาชนไทย เกี่ยวกับคุณภาพการบริการรักษาพยาบาลและสาธารณสุข เพื่อป้องกันผลกระทบจากธุรกิจการแพทย์ และลดผลกระทบด้านลบจากการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ

๑.๕ ให้กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ซึ่งรับผิดชอบการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ ระยะที่ ๒ ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการเฉพาะกิจของนายกรัฐมนตรีเพื่อพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติด้านการรักษาพยาบาล ดำเนินนโยบายหรือยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติที่ไม่

กระทบต่อบริการสุขภาพสำหรับประชาชนไทย และต้องพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดและพัฒนานโยบายดังกล่าว ทั้งนโยบายระดับชาติและ แผนปฏิบัติการเพื่อลดผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาระบบบริการสุขภาพสำหรับคนไทย ทั้งนี้ ให้ใช้ผล การศึกษาจากข้อ ๑.๑

๑.๖ ให้คณะกรรมการกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติเป็นกลไกหลักร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคเอกชนดำเนินการดังต่อไปนี้

๑.๖.๑ ร่วมกับคณะกรรมการสนับสนุนการศึกษาและติดตามการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและนโยบายสุขภาพ จัดทำแผนการผลิต การจัดการและมาตรการธำรงรักษา บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขให้เหมาะสม เพื่อทดแทนการสูญเสียบุคลากรจากผลกระทบที่เกิดขึ้น จากนโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ

๑.๖.๒ สนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็น เพื่อการกำกับติดตามการเคลื่อนย้ายบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จากนโยบายการเป็นศูนย์กลาง สุขภาพนานาชาติ

๑.๖.๓ พัฒนาข้อเสนอนโยบายที่ชัดเจนในการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อ แก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในระบบบริการสุขภาพของประเทศอันเป็นผลมาจากนโยบายการเป็น ศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ โดย

(๑) กำหนดแนวทางให้มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการใช้ทรัพยากร ร่วมกันในการผลิตบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขโดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน

(๒) สนับสนุนให้เกิดกลไกการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ระหว่างภาครัฐและ ภาคเอกชนด้านการบริหารงานบุคคลและการดำเนินงานในโรงพยาบาล เพื่อให้มีการนำไปปรับระบบบริการ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนไทย

๒. ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๕